

គោលនយោបាយស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីធ្លី

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៤

ក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយដីធ្លី

ក្រុមការងារគ្រប់គ្រងដីធ្លី

(កែតម្រូវតាមស្មារតីនៃអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយដីធ្លី ថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៤)

គោលនយោបាយសំរាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ

ផ្នែកទី ១ : ការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងការធ្វើផែនទីដីរដ្ឋ

ដីរដ្ឋត្រូវបានចែងនៅក្នុងជំពូកទី២នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ២០០១ ដោយបានបែងចែកជា ដីសាធារណៈ របស់រដ្ឋ និងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ។ ដីរដ្ឋត្រូវបានបែងចែកជាច្រើនប្រភេទសំរាប់បំរើផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ។ ដើម្បីគ្រប់គ្រងទ្រព្យទាំងនេះបាន រដ្ឋត្រូវមានផែនទី/ប្រព័ន្ធទិន្នន័យ ក្នុងការកំណត់ទីតាំង ធ្វើ អត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីទាំងនោះ ជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬ ជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ។ មានតែមធ្យោបាយនេះ ទើបរដ្ឋអាចដឹងច្បាស់ពីទីកន្លែងដែលទ្រព្យរដ្ឋទាំងនោះតាំងនៅ អាចធ្វើផែនការប្រើប្រាស់ និងគ្រប់គ្រង ទ្រព្យទាំងនោះដោយតម្លាភាព និងអាចកំណត់អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងបានត្រឹមត្រូវ ។

អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ និងចែងអំពីការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ការកសាងផែនទី និង ការធ្វើ ចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ ។ ការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋនឹងត្រូវអនុលោមតាមអនុក្រឹត្យស្តីពីនីតិវិធីនៃការកសាងប្លង់សុរិយោដី និង សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី លេខ ៤៦អនក.បក ចុះថ្ងៃ៣១ ខែឧសភាឆ្នាំ ២០០១ និងអនុក្រឹត្យស្តីពីការចុះបញ្ជី ដីធ្លីជាលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ លេខ ៤៨អនក.បក ចុះថ្ងៃ៣១ ខែឧសភាឆ្នាំ ២០០១ ។

ការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងការកសាងផែនទីដីរដ្ឋ គឺជាដំណើរការសំរាប់សំរួលមួយ ដែលទីតាំង និង ព្រំប្រទល់ប្រហាក់ប្រហែលនៃដីរដ្ឋត្រូវបានកំណត់ជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និងមានរៀបចំឯកសារទៅតាមការតវ៉ា ទាមទាររបស់អាជ្ញាធរទទួលខុសត្រូវ។ ក្នុងដំណើរការនេះ ចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋជាច្រើននឹងត្រូវបាន បញ្ជាក់ទៅតាមការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែង។ នីតិវិធីនេះនឹងត្រូវបញ្ចប់ដោយមានភ្ជាប់នូវផែនទីបង្ហាញពីការតវ៉ា របស់អាជ្ញាធរផ្សេងៗ។ លទ្ធផលនៃការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងការកសាងផែនទី នឹងត្រូវបានបញ្ជូលទៅក្នុង ផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋ ដែលនឹងបង្កើតឡើងដោយអនុក្រឹត្យ ។

ការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងការធ្វើផែនទីដីរដ្ឋ ត្រូវស្ថិតក្រោមការណែនាំបច្ចេកទេសរបស់ក្រសួង រៀបចំផែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់ ហើយការអនុវត្តការងារ ត្រូវស្ថិតក្រោមការដឹកនាំរបស់ គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ ខេត្តក្រុង (PSLMC) ។ ក្នុងគោលដៅនេះ ក្រុមការងារដីរដ្ឋនឹងត្រូវបង្កើត នៅតាមស្រុកខ័ណ្ឌជាក់លាក់នីមួយៗ ដើម្បីអនុវត្តការងារជាក់ស្តែង។ ក្រុមការងារនេះនឹងត្រូវដឹកនាំដោយ អភិបាលស្រុក ខណ្ឌ ហើយស្ថាប័ននានាដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងដីរដ្ឋនៅក្នុងស្រុក ខណ្ឌ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងរដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ត្រូវចូលរួមក្នុងក្រុមការងារនេះ ។

យ៉ាងណាក៏ដោយ ដំណើរការនេះមិនពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិឯកជនឡើយ ។ ព័ត៌មានអំពីឯកជនកាន់កាប់ដី ដែលសន្មតថាជាដីរដ្ឋ នឹងត្រូវបានប្រមូលទុក ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងរយៈពេលដំណើរការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើ ផែនទីដីរដ្ឋ សិទ្ធិកាន់កាប់នេះមិនត្រូវបានសម្រេចថាស្របច្បាប់ ឬមិនស្របច្បាប់ឡើយ ។ ការសម្រេច នឹងត្រូវបានធ្វើនៅពេលធ្វើការចុះបញ្ជី ។

ផ្នែកទី ២ : ការចុះបញ្ជី និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ

ការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋ គឺជានីតិវិធីមួយដែលទីតាំង និងព្រំប្រទល់នៃដីរដ្ឋត្រូវបានបញ្ជាក់ជាផ្លូវការ ។ នៅ ក្នុងការចុះបញ្ជី សិទ្ធិឯកជនត្រូវបានលើកមកពិចារណា និងវិនិច្ឆ័យ ហើយទំនាស់នឹងត្រូវបានដោះស្រាយ ដោយគណៈកម្មការរដ្ឋបាល ឬគណៈកម្មការសុរិយោដី ។ មុនពេលធ្វើការចុះបញ្ជី ព័ត៌មាននៃផែនទី និងប្រព័ន្ធ ទិន្នន័យដីរដ្ឋ គឺជាព័ត៌មានបឋម និងមិនទាន់បានបញ្ជាក់នៅឡើយ ។

ចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋជាផ្លូវការ អាចត្រូវបានធ្វើបន្ទាប់ពីការចុះបញ្ជីឋានៈរបស់ដី ដែលបញ្ជាក់ថាជាដីរដ្ឋ ។ ការចុះបញ្ជីមានន័យថា :

- ក) កំណត់ផលប្រយោជន៍សាធារណៈជាក់លាក់ណាមួយ ដែលដីរដ្ឋសាធារណៈ អាចបំពេញមុខងារ ស្របទៅតាមច្បាប់ភូមិបាល
- ខ) កំណត់ថាត្រូវធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋយ៉ាងណា ឱ្យច្បាប់ព្រៃឈើ ច្បាប់គ្រប់គ្រងធនធានទឹក ឬ សេចក្តីព្រាងច្បាប់តំបន់ការពារ ច្បាប់ស្តីពីតំបន់បេតិកភ័ណ្ឌបុរាណវត្ថុ និងច្បាប់ផ្សេងៗទៀត អាចបាន ស្របគ្នា និង
- គ) កំណត់ឋានៈរបស់ដី ជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬ ជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ។ មានតំបន់ជាច្រើនដែល ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នេះមានភាពច្បាស់លាស់ តាមការប្រើប្រាស់កន្លងមក និងការសម្របសម្រួលការគ្រប់គ្រង ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងតំបន់មួយចំនួន ការកំណត់នេះមិនទាន់ច្បាស់លាស់ ហើយត្រូវតែធ្វើឡើងនៅក្នុងដំណើរការនៃការ ធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និង ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ ។

ប្រភេទជាក់លាក់មួយចំនួនក្នុងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងច្បាប់ផ្សេងៗនៃព្រះ រាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ភាពចាំបាច់ក្នុងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ គឺមានបំណង ភ្ជាប់ចំណាត់ថ្នាក់ជាផ្លូវការទាំងនេះទៅនឹងទីតាំងជាក់ស្តែងលើផ្ទៃដី ។

ក្នុងជំពូកទី ២ ពិមាត្រា ១២ ដល់ ១៦ នៃច្បាប់ភូមិបាល មានចែងអំពីការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី ជាប្រភេទទ្រព្យសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងទ្រព្យឯកជនរបស់រដ្ឋ។ មាត្រា ១៥ នៃច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ បានកំណត់ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋជាប្រភេទ។ ដីឯកជនរបស់រដ្ឋ គឺជាដីទាំងឡាយណាដែលមិនត្រូវបានកាន់កាប់ជាលក្ខណៈឯកជន។ នៅក្នុងប្រភេទដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ មានប្រភេទបន្ទាប់បន្សំជាក់លាក់ផ្សេងៗទៀត ដែលមានចែងនៅក្នុងបញ្ញត្តិច្បាប់តាមវិស័យនានា ដូចជាច្បាប់ព្រៃឈើ និងសេចក្តីព្រាងផ្សេងៗ ដូចជាច្បាប់ជលផលច្បាប់គ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារ ។

- ដីព្រៃគឺជាប្រភេទចំបងនៃដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ដែលមានចែងលំអិតនៅក្នុងច្បាប់ព្រៃឈើ។ ច្បាប់ព្រៃឈើបានកំណត់ឱ្យមានដីព្រៃអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលមានមួយចំណែកជាប្រភេទហៅថាព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ និងមួយចំណែកទៀតជាប្រភេទហៅថាព្រៃឯកជន។ ព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋមានបីប្រភេទដែលជាដីព្រៃរបស់រដ្ឋ។ ដីព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋមួយចំនួនអាចចាត់ជាព្រៃសហគមន៍។ នៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ដីព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋ ប្រភេទដីព្រៃសំរាប់ផ្ទេរ គឺទុកប្រើប្រាស់ដើម្បីគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗ។ ដីព្រៃសំរាប់ផ្ទេរត្រូវបានកំណត់ថាជា "ដីទំនេរបស់រដ្ឋ" រួមមានព្រៃបន្ទាប់បន្សំ ដែលមិនទាន់កំណត់ការប្រើប្រាស់ដោយវិស័យណាមួយ និងត្រូវធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ជាបណ្តោះអាសន្នថាជាព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ រហូតដល់រាជរដ្ឋាភិបាលចាត់ចែងដីនោះសំរាប់ការប្រើប្រាស់ជាក់លាក់ និងក្នុងគោលដៅណាមួយ។ ម្យ៉ាងទៀត ដីរដ្ឋនេះត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាដីព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ជាបណ្តោះអាសន្នតែប៉ុណ្ណោះ។ គោលនយោបាយនៃការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និងចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ នឹងប្រើជាផែនទីជាតិសំរាប់អនុវត្តច្បាប់ព្រៃឈើ និងជួយដល់ការធ្វើសមាហរណកម្មប្រភេទព្រៃបំរុងទុកអចិន្ត្រៃយ៍ ទៅក្នុងសមាហរណកម្មប្រព័ន្ធតិមាននៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋ។ ដីព្រៃគឺប្រភេទដីរដ្ឋដែលមានទំហំធំជាងគេ។
- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារ ក៏បានកំណត់ផងដែរនូវប្រភេទដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងដីដែលអាចជាដីឯកជន ប៉ុន្តែក៏មានការកំណត់ការប្រើប្រាស់សំរាប់ការការពារបរិស្ថាន។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះបានកំណត់តំបន់ការពារចំនួន ១១ ប្រភេទ ដែលនឹងត្រូវធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់។
- ផ្លូវថ្នល់ក៏ទាមទារឱ្យមានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋដែរ។
- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និយាយសំដៅទៅលើប្រភេទនៃដីរដ្ឋដែលបានចែងនៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល (ផ្លូវទឹក ច្រាំងទន្លេ បឹងធម្មជាតិ និងឆ្នេរសមុទ្រ) និងបានឱ្យនិយមន័យបន្ថែមលើពាក្យ "ច្រាំង និង ឆ្នេរ" ដោយផ្អែក លើតំបន់លិចទឹកជាធម្មតា ឬលិចទឹកម្តងម្កាល។ ដូច្នេះការ

ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋនៅក្នុងប្រទេសនេះ គួរតែត្រូវបានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ និង បន្ថែមព័ត៌មានអំពីតំបន់ដីរដ្ឋដែលរងការលិចទឹក ។

- ប្រទេសដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋផ្សេងទៀត រាប់បញ្ចូលទាំងការប្រើប្រាស់ជាទូទៅដូចជាកំពង់ផែ និងព្រលាន យន្តហោះ សំភារៈនៃសេវាសាធារណៈ តំបន់បេតិកភ័ណ្ឌបុរាណវិទ្យា និងព្រះរាជទ្រព្យ ក៏ត្រូវកំណត់ ឱ្យបានច្បាស់ផងដែរ ។ សម្បទានព្រៃដែលមានស្រាប់ សម្បទានសំរាប់គោលដៅកសិកម្ម និងគោលដៅ ផ្សេងទៀតដូចជាការរុករករ៉ែ ក៏ទាមទារឱ្យធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទីដែរ ។ ប្រទេសនៃតំបន់យោធា គឺជាប្រទេសដ៏បន្ទាប់បន្សំនៃសេវាសាធារណៈដែលពុំទាន់មានការកំណត់ច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់ ក៏នឹង បញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់សំរាប់ការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដែរ ។

បន្ទាប់ពីបានធ្វើការពិនិត្យប្រទេសផ្សេងៗនៃដីរដ្ឋឡើងវិញរួចហើយ ឃើញថាព័ត៌មានជាក់លាក់ជាច្រើន ដែលស្ថិតនៅនឹងមូលដ្ឋាន ជាសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទី និងធ្វើចំណាត់ ថ្នាក់ដីរដ្ឋកំពុងកាន់កាប់ ។ ព័ត៌មានទាំងនេះមានលក្ខណៈចាំបាច់សម្រាប់ការអនុវត្តច្បាប់ភូមិបាល ច្បាប់ ព្រៃឈើ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារ ។ ព័ត៌មានជាច្រើនអាចរកបានពីស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ខេត្តក្រុង និងស្រុក ខណ្ឌ ប៉ុន្តែមានព័ត៌មានជាច្រើនទៀតនឹងបានមកពីប្រភពមូលដ្ឋាន ។ ដូច្នេះ គោលនយោបាយធ្វើ និយ័តកម្មដីរដ្ឋ មិនអាចគ្រាន់តែផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមានស្រាប់នៅតាមស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិទេ ។ ការចូលរួម របស់អ្នកស្រុកនៅមូលដ្ឋាន ក្នុងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ និងការចុះបញ្ជី ជាប្រការចាំបាច់ ។

គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល គឺមានតែតំបន់ដែលត្រូវការប្រើសំរាប់ជាប្រយោជន៍ សាធារណៈជាក់លាក់ទេ ដែលនឹងត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ។ រដ្ឋទទួលខុសត្រូវក្នុងការ បង្ហាញពីសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់របស់រដ្ឋចំពោះដី ដើម្បីបំពេញគោលដៅនៃការប្រើប្រាស់សាធារណៈជាក់ លាក់ណាមួយ ដូចជាកំណត់ក្នុងច្បាប់ភូមិបាល ។ តំបន់ផ្សេងៗទៀតដែលមិនមានតម្រូវការច្បាស់លាស់ សម្រាប់គោលដៅសាធារណៈជាក់លាក់ទេ នឹងត្រូវបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ។ រាល់ការធ្វើ អត្តសញ្ញាណកម្ម និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីនៅក្នុងតំបន់ណាមួយ គួរត្រូវមានការព្រមព្រៀងពីគ្រប់ស្ថាប័ន និងពីអ្នករស់នៅក្នុងមូលដ្ឋាន ។ ការងារនេះត្រូវតែធ្វើនៅនឹងកន្លែងតែម្តង ដោយមានការចូលរួមពីអ្នក ស្រុកមូលដ្ឋាន ដើម្បីឈានដល់ការសម្រេចប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងជានិរន្តរ៍ ។

អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ នឹងកំណត់នីតិវិធីនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី និងចែងអំពីការធ្វើការ សម្រេចចិត្ត ។ ការធ្វើ ចំណាត់ថ្នាក់ដីត្រូវតែផ្អែកលើការប្រកាសដែលបានធ្វើឡើងដោយអាជ្ញាធរនានា

នៅក្នុងពេលធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទី ប្រសិនបើមានធ្វើរួចហើយ ។ បើពុំដូច្នោះទេ នីតិវិធីដូចគ្នានេះនឹងត្រូវរៀបចំធ្វើ នៅក្នុងពេល ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី ។ ក្នុងដំណើរការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី PLUAC នឹងត្រូវធ្វើការស៊ើប អង្កេតលើការប្រកាសរបស់ អាជ្ញាធរ ដោយផ្អែកលើទស្សនៈច្បាប់ និងព្យាយាមសំរួលសំរួលអំពីបញ្ហាគ្រប់គ្រងត្រួតគ្នាដែលអាចមាន ។

ប្រសិនបើពុំអាចឈានដល់ការស្រុះស្រួលគ្នា ករណីគ្រប់គ្រងត្រួតគ្នានេះនឹងត្រូវដាក់ជូនក្រុមប្រឹក្សាគោល នយោបាយដីធ្លីដើម្បីធ្វើការសំរួលសំរួល ហើយបើមិនមានការព្រមព្រៀងទៀត ករណីនេះនឹងត្រូវដាក់ជូន ទិស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីធ្វើការសំរួលជាចុងក្រោយ ។

ផ្នែកទី ៣ : ផែនទី ឬ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋ

ផែនទី ឬ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋ គឺជាទិន្នន័យសាធារណៈមួយ ដែលក្នុងនោះ ព័ត៌មានទាំងអស់អំពីទីតាំង និងលក្ខណៈនៃដីរដ្ឋត្រូវបានដាក់បញ្ចូល ។ ផែនទី ឬ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យនេះបំពេញបន្ថែមលើបញ្ជីសារពើភ័ណ្ណ ទ្រព្យរដ្ឋ ដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។ ផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋនេះ នឹងមានផ្ទុក ព័ត៌មានដែលមិនទាន់បានបញ្ជាក់ច្បាស់ និងមិនផ្លូវការ ដែលបានមកពីការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងការធ្វើ ផែនទី ព្រមទាំងព័ត៌មានដែលបានបញ្ជាក់ច្បាស់ហើយ ដោយផ្អែកលើការចុះបញ្ជី និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ។

មុននឹងធ្វើការចុះបញ្ជី និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ព័ត៌មានដែលបានមកពីការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងការធ្វើ ផែនទីដីរដ្ឋ មិនមែនជាកំណត់ត្រាគ្មានទំនាស់អំពីកម្មសិទ្ធិ និងមិនមានតម្លៃស្មើនឹងការចុះបញ្ជីនោះទេ ។ ទោះជាយ៉ាងណា ព័ត៌មាននេះមានតម្លៃតាមផ្លូវច្បាប់ ដើម្បីអនុវត្តមាត្រា ១៧ នៃច្បាប់ភូមិបាល ដែលចែងថា គ្មានការចាប់យកដីរដ្ឋតាមទំនើងចិត្តទៀតឡើយ ។ ព័ត៌មាននេះអាចនឹងជួយដល់អ្នកប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋជាច្រើន ដោយជំរុញដល់ការអនុវត្តមាត្រា ២២៦ នៃច្បាប់ភូមិបាល ដែលចែងថា ក្រសួងរៀបចំផែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការ "ធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មទ្រព្យ និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់ជនទាំងឡាយអំពី ស្ថានភាពក្បាលដី" ។ ករណីនេះស្របតាមមាត្រា ២៣១ នៃច្បាប់ភូមិបាលដែលចែងថា អគ្គនាយកដ្ឋាន សុរិយោដី និងភូមិសាស្ត្រត្រូវកំណត់វិធី និង ស្តង់ដារទាក់ទងទៅនឹងឯកសារព័ត៌មានអំពីដីនេះ ។ ការធ្វើផែនទី បឋមនេះ ក៏ជាការចាំបាច់ដើម្បីអនុវត្តមាត្រា ២៥៩ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋទទួលខុសត្រូវលើការកំណត់ការ ប៉ះពាល់កម្មសិទ្ធិនៃទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។ ម្យ៉ាងទៀត ផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋ នឹងផ្តល់នូវការសន្តត់ តាមផ្លូវច្បាប់មួយអំពីកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ ។

ផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋជាផ្លូវការនឹងមានតែមួយគត់ ដែលអនុញ្ញាតដោយគណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដីថ្នាក់ខេត្តក្រុង ។ ឯកសារបច្ចេកទេសជាក់លាក់នៃការធ្វើផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យ នឹងត្រូវបានអភិវឌ្ឍដោយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និង ផ្នែកលើរូបថតពិភាកាសដែលមានភ្ជាប់ចំណុចប្រេងពីរភាគ (georeferenced remotely sensed images) នៃប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងមាត្រដ្ឋានមួយសមស្រប និងមានសុក្រិតភាព ដើម្បីឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់កំណត់បានត្រឹមត្រូវ នូវព្រំប្រទល់ទូទៅនៃដីរដ្ឋ ។ ផែនទី ឬ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋដែលនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយការគាំទ្របច្ចេកទេសពីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នឹងត្រូវបានរក្សាទុកដោយអាជ្ញាធរខេត្តក្រុងក្នុងនាមក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដោយមានការគ្រប់គ្រងផ្នែកបច្ចេកទេសពីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។

ការធ្វើចរន្តការឯកសារចម្លងនៃផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋដោយអាជ្ញាធរខេត្តក្រុង នឹងត្រូវបានធ្វើជូនទៅក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយដីធ្លី យ៉ាងហោចមួយឆ្នាំម្តង ។ ផែនទី ឬ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យនៃខេត្តក្រុងនីមួយៗ នឹងដាក់ផ្សាយជាសាធារណៈនៅគ្រប់ស្ថាប័នរដ្ឋ និងប្រជាពលរដ្ឋ សំរាប់ត្រួតពិនិត្យទៅតាមនីតិវិធីកំណត់ ហើយផែនទី ឬ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យនេះ អាចផ្តល់ជូនតាមការស្នើសុំ ក្នុងតម្លៃមួយស្មើនឹងតម្លៃផលិតឡើងវិញ និង តម្លៃថែទាំទៅតាមបែបបទ និងទម្រង់ទិន្នន័យដែលនឹងកំណត់ដោយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ។

ផ្នែកទី ៤ : ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋឡើងវិញ

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋឡើងវិញមានន័យថា ការប្តូរឋានៈដីរបស់រដ្ឋ ក្រោយពីធ្វើការចុះបញ្ជី និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់លើកដំបូង ដូចមានពណ៌នាខាងលើ ។ ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋឡើងវិញមានបីប្រភេទគឺ : ១-ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ទ្រព្យសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅជាទ្រព្យឯកជនរបស់រដ្ឋ ២-ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ទ្រព្យសាធារណៈរបស់រដ្ឋពីការប្រើប្រាស់ជាប្រយោជន៍សាធារណៈមួយ ទៅជាប្រភេទបម្រើប្រយោជន៍សាធារណៈមួយផ្សេងទៀត និង ៣-ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ទ្រព្យឯកជនរបស់រដ្ឋ ទៅជាទ្រព្យសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ។

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋឡើងវិញ ត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរយៈសំណើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ពិនិត្យបុគ្គលសាធារណៈណាមួយទៅគណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដីថ្នាក់ខេត្តក្រុង ។ សំណើនេះត្រូវប្រកាស ឬ បរិយាយអំពីទីតាំងដែលស្នើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ ពាក្យស្នើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និងហេតុផលនៃការស្នើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ ។ គណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដីខេត្តក្រុង នឹងត្រូវឱ្យស្ថាប័នបច្ចេកទេសជំនាញ(ចម្រុះមន្ទីរ) ធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនូវសំណើដែលស្នើឡើង ក្នុងរយៈពេល ៤៥ ថ្ងៃ ។

ការពិនិត្យឡើងវិញជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ត្រូវពន្យល់ពីវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើក្នុងការត្រួតពិនិត្យ ហើយដែល វិធីសាស្ត្រនេះត្រូវរាប់បញ្ចូលទាំងព័ត៌មានដែលបានទទួលពីភាគីស្នើសុំ ទាំងលទ្ធផលរកឃើញក្នុងការត្រួត ពិនិត្យ និង អនុសាសន៍របស់ស្ថាប័នបច្ចេកទេសជំនាញ ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញនេះ ។ ការពិនិត្យឡើងវិញនេះត្រូវបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ គិតពីថ្ងៃចាប់ផ្តើមត្រួតពិនិត្យ លើកលែងតែមានការ ស្នើសុំពន្យារពេលបន្ថែមពីអ្នកត្រួតពិនិត្យ ដោយមានហេតុផលជាក់លាក់ ។ បន្ទាប់មក គណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដីខេត្តក្រុង នឹងធ្វើការសំរេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលើការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញនេះ (យល់ព្រម ឬ បដិសេធ ឬ កែសម្រួល) ក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ គិតចាប់ថ្ងៃទទួលបានលទ្ធផលនៃការត្រួតពិនិត្យ ។ ការកំណត់ របស់គណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដីខេត្តក្រុង នឹងត្រូវស្នើសុំការសំរេចជាផ្លូវការពីក្រុមប្រឹក្សា គោលនយោបាយដីធ្លី តាមរយៈអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយដីធ្លី ។

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋឡើងវិញនេះនឹងត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋ ហើយសេចក្តីសំរេចជាលាយលក្ខណ៍អក្សរត្រូវរក្សាទុកជាឯកសារ ។

ផ្នែកទី ៥ : ការគ្រប់គ្រង និង ការបែងចែកដីរដ្ឋ

រដ្ឋ និងនីតិបុគ្គលសាធារណៈផ្សេងៗ គឺជាម្ចាស់លើដីរដ្ឋទាំងអស់ ។ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ នឹងត្រូវ គ្រប់គ្រងដោយក្រសួង ឬ ស្ថាប័ន ឬ អង្គភាពដែលមានអាណត្តិជាប់នឹងប្រយោជន៍សាធារណៈនោះ ឬជាប់ នឹងការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈនូវតំបន់ជាក់លាក់ណាមួយនៃដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ។ ក្រសួង ឬ ស្ថាប័ន ឬ អង្គភាពនីមួយៗនឹងមានសិទ្ធិផ្ទេរអំណាចគ្រប់គ្រងទ្រព្យសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅឱ្យអង្គភាពសាធារណៈមួយ បន្តទៀត ដោយផ្អែកលើកិច្ចសន្យាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃការទទួលខុសត្រូវគ្រប់គ្រង រាប់ទាំងលក្ខណៈជាក់លាក់ នៃទ្រព្យដែលត្រូវផ្ទេរ ដោយយោងទៅតាមលក្ខខណ្ឌច្បាប់ ។

អនុក្រឹត្យនេះនឹងកំណត់នូវការរៀបចំស្ថាប័នគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋ ដែលយកច្បាប់ភូមិបាល និងច្បាប់ពាក់ ព័ន្ធដទៃទៀតមកពិចារណា ។ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ នឹងត្រូវគ្រប់គ្រងដោយក្រសួង ឬអាជ្ញាធរដែលក្នុង អាណត្តិរបស់ខ្លួនមានពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍ ឬការប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈ ។ ដីឯកជនរបស់រដ្ឋ នឹងត្រូវ គ្រប់គ្រងដោយគណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដីខេត្តក្រុង ។ គណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និង បែងចែកដីខេត្តក្រុងត្រូវបានប្រគល់សិទ្ធិឱ្យមានមតិសំរេចលើទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងសម្បទានដី សេដ្ឋកិច្ច ស្របតាមនីតិវិធីដែលបានបង្កើតសំរាប់ការផ្ទេរដីនេះ ។ គណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែកដី

ថ្នាក់ខេត្តនឹងមានអំណាចផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវលើការគ្រប់គ្រងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ទៅឱ្យអង្គភាពសាធារណៈ ផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែមិនអាចផ្ទេរសិទ្ធិលក់ ជួល ឬសិទ្ធិប្រគល់ដីទៅឱ្យអង្គភាពសាធារណៈដទៃទៀតឡើយ ។

គណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែងដីថ្នាក់ខេត្តនីមួយៗនឹងទទួលខុសត្រូវចំពោះការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដីថ្នាក់ខេត្តក្រុង ដែលបង្កើតផែនការប្រើប្រាស់ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងដីឯកជនរបស់រដ្ឋសំរាប់អំឡុងពេល ២០ ឆ្នាំ ។ ផែនការប្រើប្រាស់ដីទាំងនេះត្រូវតែបង្កើតឡើង ដោយការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ និងត្រូវបានទទួលការយល់ព្រមពីក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយដីធ្លី ។ គ្មានការប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋផ្ទុយពីផែនការប្រើប្រាស់ដី អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ ។ ប៉ុន្តែ ផែនការប្រើប្រាស់ដីនេះក៏អាចធ្វើការកែប្រែបានដោយគណៈកម្មាធិការប្រើប្រាស់ និងបែងចែងដីខេត្តក្រុង ក្រោមការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ និង ដោយគ្មានការជំទាស់ពីក្រុមប្រឹក្សាគោលនយោបាយដីធ្លី ។

ការបែងចែកដីនៅក្នុងបរិបទនេះ មានន័យថា ជាការចាត់ចែងដីរបស់រដ្ឋសំរាប់គោលដៅផ្សេងៗ ។ មានតែដីឯកជនរបស់រដ្ឋប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចធ្វើការបែងចែកបាន ។ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ អាចធ្វើការបែងចែកបានលុះត្រាតែបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញមកជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋជាមុនសិន ។ ដោយហេតុថា ដីត្រូវតែធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឱ្យទៅជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ហើយមុននឹងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ ដីនេះត្រូវតែបានចុះបញ្ជីជាមុនសិន ។ ដូច្នោះ គឺមានតែដីឯកជនរបស់រដ្ឋដែលបានចុះបញ្ជីរួចហើយទេ ដែលអាចបែងចែកបាន ។ ដីឯកជនរបស់រដ្ឋអាចបែងចែកសំរាប់ការប្រើប្រាស់ជាទ្រព្យរដ្ឋ ជាទ្រព្យខេត្តក្រុង ឬជាទ្រព្យសហគមន៍ និងសំរាប់អង្គភាពឯកជន ។ ការបែងចែកសំរាប់អង្គភាពឯកជន អាចធ្វើទៅបានតាមរយៈសម្បទាន ដោយអនុលោមតាមអនុក្រឹត្យពាក់ព័ន្ធ ឬតាមរយៈភតិសន្យា (ការជួល) ដែលនឹងពណ៌នានៅក្នុងអនុក្រឹត្យនេះ ។ យោងតាមច្បាប់ភូមិបាល ដីឯកជនរបស់រដ្ឋអាចជាកម្មវត្ថុនៃភតិសន្យា ។ បទបញ្ជាបច្ចុប្បន្ននៃភតិសន្យា(ការជួល) គឺផ្អែកលើបទបញ្ជាលេខ ៣០ បប/១៩៩៧ ។

ផ្នែកទី ៦: ការលក់ដីរដ្ឋ

ជាវិធីមួយផ្សេងទៀតជំនួសឱ្យការបែងចែកដីគឺ ដីរដ្ឋដែលបានចុះបញ្ជី និងធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋរួចហើយ អាចលក់បាន ។ យោងតាមច្បាប់ភូមិបាល ការលក់ និងការផ្លាស់ប្តូរដីឯកជនរបស់រដ្ឋ អាចធ្វើបានតែតាមរយៈអនុក្រឹត្យប៉ុណ្ណោះ ។ ដូច្នោះ បញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃការលក់ និងការផ្លាស់ប្តូរដី គួរតែបញ្ចូលទៅក្នុងអនុក្រឹត្យនេះ ។ បទបញ្ជាបច្ចុប្បន្ននៃការលក់ គឺផ្អែកលើបទបញ្ជាលេខ ៣០ បប/១៩៩៧ ។

ផ្នែកទី ៧: ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងការពង្រឹងការអនុវត្ត

ស្ថាប័នរដ្ឋនីមួយៗដែលមានការទទួលខុសត្រូវលើការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ដី នឹងមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងការពង្រឹងប្រព័ន្ធនៃស្ថិតក្រោមយុត្តាធិការរបស់ខ្លួន ឱ្យបានស្របទៅតាមច្បាប់ ។

ផែនទី ឬប្រព័ន្ធទិន្នន័យដីរដ្ឋ និងសៀវភៅគោលបញ្ជីចលនទ្រព្យ នឹងផ្តល់នូវប្រវត្តិការកាន់កាប់ដីរបស់រដ្ឋ និងប្រើជាភស្តុតាងសំរាប់ករណីដែលមានការរំលោភបំពាន ។ ប្រជាពលរដ្ឋ អង្គការសាធារណៈ ឬអង្គការដែលបានចុះបញ្ជីហើយ មានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការ អំពីការប្រើប្រាស់ដីមិនសមស្រប ។

រាល់ការលក់ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬប្រើប្រាស់ខុសពីផលប្រយោជន៍សាធារណៈដែលបានកំណត់ត្រូវបានហាមឃាត់ ហើយនឹងត្រូវអនុវត្តការដាក់ទណ្ឌកម្មតាមរដ្ឋប្បវេណី ។